

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 493/2013-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., B., zastúpeného advokátom Mgr. M. G., B., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd „*postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 190/2012 a postupom Krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cop 12/2013-75*“ a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 29. apríla 2013 doručené podanie J. M. (ďalej len „sťažovateľ“) označené ako „*Sťažnosť proti porušeniu základných práv upravených Ústavou Slovenskej republiky...*“, ktorým namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) „postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 190/2012 a postupom Krajského súdu (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cop 12/2013-75“.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: „Krajský súd v Bratislave vydal... uznesenie č. 11Cop12/2013-75, IČS: 1412212319 zo dňa 4. 2. 2013, ktoré bolo doručené Okresnému súdu Bratislava IV dňa 7. 2. 2013 a ja som si ho prevzal 25. 2. 2013 v právnej veci navrhovateľa J. M..., proti odporkyni: D. M... o určenie výživného na manžela a o nariadení predbežného opatrenia, na odvolanie otca proti rozhodnutiu Okresného súdu Bratislava IV, č. k. 13P190/2012-61 zo dňa 28. 11. 2012... takto rozhodol: Uznesenie súdu prvého stupňa sa potvrdzuje.“ V odôvodnení uviedol: «Súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal, aby súd zaviazal odporkyňu prispievať na jeho výživu na spoločnú domácnosť sumou 400 E mesačne do 3 dní od výplatného termínu a aby zaviazal odporkyňu prispievať na výživu navrhovateľa na spoločnú domácnosť z mimoriadneho sociálneho príjmu sumou 2.350 E v roku vždy do 3 dní od výplatného termínu od 01. 01. 2013...

Odvolací súd nedostatočne a „zbrkle“ rozhodoval nakoľko v zmysle § 221 ods. 1 písm. h - súd nedostatočne zistil skutkový stav, a následne príčinná súvislosť viedla k tomu, že odvolací súd nesprávne právne posúdil celú vec a rozhodol nezákonne.

Nedá sa to ospravedlniť ani ako chyba v písaní, alebo preklep, nakoľko vymenoval celý petit žaloby, ktorý bol podľa neho zamietnutý, čo nie je pravda.

V tomto konaní ešte nedošlo k pojednávaniu, navrhovateľ ešte nepredniesol ústnou formou svoj návrh a prvostupňový súd nevydal žiadne iné uznesenie, len to, že návrh na predbežné opatrenie zamietol. Aj to zamietnutie bolo tak isto zbrkle a nedôsledne zvážené okolnosti...

Neexistujúce rozhodnutie o vyššie uvedenom návrhu a následne nezákonné rozhodnutie odvolávacieho súdu prinieslo navrhovateľovi nevyčísliteľnú stratu. Manželka zneužila sociálny systém tak ako som v odvolaní upozorňoval a porušila zákon o rodine v celom rozsahu, nakoľko použila tieto peniaze na odsťahovanie od svojho manžela a odlúčila detí od ich otca bez akéhokoľvek návrhu na súde (mohla podať návrh na rozvod, alebo iný návrh). Ja ako otec tejto rodiny som sa stal z jedného dňa na druhý bezdomovec.

Sťažovateľ je toho názoru, že príčinné súvislosti priviedli rodine sťažovateľa nenapraviteľné nevýhody, ktoré naďalej pretrvávajú, boli porušené základné práva na prerokovanie veci na riadnom súde.

Sťažovateľ sa sťažuje na nezákonné rozhodnutie, nakoľko o vyššie uvedenom petite neexistuje žiadne relevantné rozhodnutie prvostupňového súdu. ...

Dňa 23. 8. 2012 som podal Návrh na určenie manželského výživného pre spoločnú domácnosť. Vo svojom návrhu som nežiadal aby súd určil výživné na manžela, ale aby súd konal v zmysle zákona o rodine a určil limity na mŕňanie financií v domácnosti manželky, ktorá cielene si kupovala detí, vytvárala prostredníctvom financií neznášateľné prostredie voči ich vlastnému otcovi a aby súd usmernil v zmysle zákona o rodine, že manželstvo nie je založené na dobrovoľnosti, nakoľko dobrovoľnosť platí len po predmanželské stretávanie ale po podpísaní manželského zväzku je manželstvo inštitúcia založená na povinnostiach upravených v zákone o rodine. Hlavne som upozorňoval na povinnosť aby rodina žila spoločne.

Dňa 5. 11. 2012 som na základe výzvy súdu podal ospravedlnenie z pojednávania z dôvodov kolízie s iným pojednávaním, ďalej vyjadrenie k vyjadreniu odporkyne a návrh na vydanie predbežného opatrenia. V týchto vyjadreniach a návrhov som dostatočne preukazoval, že manželka už vyše roka pripravuje spiknutie proti mne ako odplatu, že som jej v roku 2009 podaním návrhu na rozvod dal najavo, že nemôže tak nehospodárne žiť ako žije doposiaľ. Jej životný štýl je neprijateľný lebo sa zakladá len z nadmerného fajčenia, spania, opäť fajčenia, spania a maľovania obrazov. Deti si na svoju stranu získavala zneužívaním sociálneho systému v Rakúsku. Požiadal som o návrh na vydanie predbežného opatrenia aby súd usmernil jej zneužívanie financií na jej osobnú potrebu a kupovanie detí na úkor chodu domácnosti počas jej dvojtyždňovej pravidelnej neprítomnosti, nakoľko už dva roky pravidelne minie všetky peniaze tak, aby po jej odchode dva týždne sme žili v chudobe. ...

Dňa 27. 12. 2012 som podal odvolanie v ktorom som podrobne opísal všetky detaily hroziaceho nebezpečenstva ak sa predbežným opatrením neobmedzí v rozsahu zákona manželke narábať so spoločnými financiami a najmä z hroziaceho nebezpečenstva, že financie určené na výživu detí z rakúskeho sociálneho systému „Beihilfe“ nepoužije na pôvodný účel na výživu detí, ale na pomstu a odsťahovanie sa za to, že som kritizoval jej

životný štýl. V odôvodnení som sa opieral veľmi podrobne o zákon o rodine v kontexte s jej správaním a správaním jej sestry a ďalších rodinných príslušníkov, ktorí sa veľmi „okato“ snažili získať môjho syna na ich stranu aby mohli dokončiť pomstu, čo sa im aj podarilo, vzhľadom na citlivé pubertálne obdobie môjho 17 ročného syna v súvislosti s údajnou mojou milenkou. ...

Na záver len stručne, že v mojom odvolaní som dostatočne vyargumentoval hroziace nebezpečenstvo zneužitia sociálneho systému na odlúčenie detí od otca odsťahovaním a premrhaním peňazí na nové nájomné, provízie, akontácie a náklady na sťahovanie k čomu by vôbec nemuselo prísť, keby súd vydal predbežné opatrenie v zmysle litery zákona.

Dňa 25. 2. 2012 som si prevzal rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý uznesením zamietol návrh na vydanie predbežného rozhodnutia pričom v odôvodnení uviedol nezákonné odôvodnenie ako je uvedené v petite tejto sťažnosti, uviedol neexistujúci právny stav tvrdením, že okresný súd zamietol návrh v celom rozsahu.

Je teda zrejmé, že aj jeho rozhodovanie bolo pod vplyvom tohto mylného právneho názoru, nakoľko v ďalšej úvahe sa riadil tým, akoby bolo celé konanie už v celom rozsahu zamietnuté a podľa môjho skromného odhadu moje odvolanie ani sudkyňa nečítala, ale to ponechala na niekoho iného.

Následky tohto nezákonného rozhodnutia sú katastrofálne, nakoľko manželka svoju hrozbu naplnila, zneužila financie z rakúskeho sociálneho systému nie na účel výživného ale na svoje osobné potreby a pocity a spolu s mojimi deťmi sa odsťahovali a mňa nechali napospas osudu.

Keby odvolávací súd potvrdil môj návrh na vydanie predbežného opatrenia, nemohla by manželka zneužiť sociálny systém a financie vo výške 4.700 euro by nemohla svojvoľne použiť na odsťahovanie.

Už súd prvého stupňa mal moje odôvodnené podozrenie kvalifikovať ako pokus o trestný čin podvodu, nakoľko odporkyňa napokon nepoužila peniaze zverené jej štátom zo sociálneho systému Európskej únie príspevok ba dorovnanie rodinných prídavkov „Beihilfe“ za rok 2012, ktoré obdržala vo februári 2013 vo výške 4.506.60 euro na pôvodný účel - na výživu detí -, ale na škodu cudzieho majetku seba obohatila tým, že uviedla niekoho do omylu a spôsobila na cudzom majetku škodu väčšieho rozsahu. Odporkyňa už dopredu plánovala, že tieto peniaze nepoužije na výživu detí ale na svoje osobné potreby.

Nikto nás z nájomného bytu nevyháňal, stačilo podpísať len predĺženie zmluvy o nájme čo nebola ochotná...»

Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„1. Základné právo J. M., na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé prejednanie veci podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Krajského súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn.: č. 11Cop12/2013-75, IČS: 1412212319 zo dňa 4. 2. 2013, porušené bolo.

2. Základné právo J. M., na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé prejednanie veci podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn.: 13P190/2012, porušené bolo.

3. Zrušuje sa rozsudok Krajského súdu vedený pod sp. zn.: 11Cop12/2013-75 a prikazuje sa Krajskému súdu aby vec vrátil na opätovné prejednanie na Okresný súd Bratislava IV.

4. Krajský súd Bratislava je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 3 000 Eur na účet ich právneho zástupcu“

Na výzvu ústavného súdu sťažovateľ 7. júna 2013 oznámil, že v konaní pred ústavným súdom ho zastupuje advokát Mgr. M. G. Súčasne doručil aj plnú moc udelenú tomuto advokátovi 31. mája 2013.

Ústavný súd listom zo 17. júna 2013 vyzval právneho zástupcu, aby v lehote 5 dní od doručenia výzvy ústavnému súdu oznámil, či trvá na forme a obsahu podania jeho mandanta, resp. aby oznámil, či ho doplní.

Advokátskej kancelárii Mgr. M. G. bola výzva doručená 8. júla 2013. Právny zástupca na výzvu nereagoval a podanie v žiadnom smere nedoplnil.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa toho ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 13 P 190/2012 z 28. novembra 2012, ktorým prvostupňový súd zamietol sťažovateľov návrh na nariadenie predbežného opatrenia, a uznesením krajského súdu sp. zn. 11 Cop 12/2013 zo 4. februára 2013, ktorým odvolací súd potvrdil zamietavé rozhodnutie okresného súdu.

Ústavný súd vo svojej judikatúre pravidelne opakuje, že nie je alternatívou a ani ďalšou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), do ktorej patrí aj rozhodovanie o trovách konania. V dôsledku toho v konaniach o ústavných sťažnostiach nie je oprávnený

preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu vrátane posúdenia skutkových otázok, pretože jeho úlohou nie je zastupovanie, resp. nahradzovanie všeobecných súdov ako ich ďalšia opravná inštanca. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (IV. ÚS 158/09). Akékoľvek skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 262/04). Ústavný súd takisto pripomína, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je aj prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („iura novit curia“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (mutatis mutandis napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

1. V časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 13 P 190/2012 z 28. novembra 2012, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 13 P 190/2012 z 28. novembra 2012 bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľovi mal vo vzťahu k tomuto konaniu krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v tomto rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Sťažovateľ právo podať odvolanie proti uzneseniu okresného súdu využil.

2. Časť sťažnosti, ktorá smeruje proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 11 Cop 12/2013 zo 4. februára 2013, treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol:

«Súd prvého stupňa právne zdôvodnil svoje rozhodnutie ust. § 102 ods. 1, § 75 ods. 6, 8, § 76 ods. 1 písm. e/ O. s. p.. Mal preukázané, že nie sú splnené podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia. Navrhovateľ neosvedčil potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov navrhovaným predbežným opatrením. ...

Podľa § 76 ods. 1 písm. e/ O. s. p. predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi, aby nenakladal s určitými vecami alebo právami.

Súd môže nariadiť predbežné opatrenie iba vtedy, ak pre jeho nariadenie boli naplnené predpoklady uvedené v ust. § 74 O. s. p.. Tieto ustanovenia okrem formálnych predpokladov vyžaduje aj naplnenie vecných predpokladov. Účelom predbežného opatrenia je zabezpečenie rýchlej a účinnej ochrany ohrozených práv, a to aj na úkor zistenia skutočného stavu, a to do takej miery, že zákon nevyžaduje doručenie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia na vyjadrenie ani výsluch účastníkov. Vychádza sa z predpokladu, že súd v zásade rozhoduje iba na základe tvrdení v samotnom návrhu a obsahu prípadných listín doložených navrhovateľom. Vzhľadom na viazanosť lehotami na rozhodnutie ani iné procesné úkony v prípade, že je návrh úplný súd nemôže vykonať. Zákon teda nepredpokladá vykonanie žiadnych dôkazov spôsobom zodpovedajúcim v platnej právnej úprave. Ani právna úprava v konaní na odvolacom súde túto možnosť nedáva. Konanie na odvolacom súde si nevyžaduje nariadenie pojednávania ani vykonanie dôkazov spôsobom zákonne predpokladaným, pretože predbežné opatrenie je zabezpečovacím prostriedkom, ktorého podstatou je poskytnutie súdnej ochrany v prípadoch, v ktorých iba rýchla a primeraná súdna ochrana je naplnením základného práva na súdnu ochranu a jej neposkytnutie by mohlo mať za následok odmietnutie spravodlivosti. Predbežné opatrenie je možné vydať ak sa preukáže, že je potrebné aby boli dočasne upravené pomery účastníkov alebo aj je obava, že by výkon rozhodnutia bol ohrozený. V danom prípade navrhovateľ neosvedčil ani ohrozenie práva ani potrebu dočasnej úpravy, keď z obsahu spisu vyplýva, že odporkyňa nedisponuje takými finančnými prostriedkami, ktoré by boli v hrubom nepomere s jeho príjmom a navyše tieto prostriedky mína na zabezpečenie potrieb maloletých detí. Takisto doplatok sociálneho príjmu „Beihilfe“ slúži na zabezpečenie výživy detí a nie na zabezpečenie potrieb domácnosti. Ustanovenie § 76 ods. 1 O. s. p. je príkladným výpočtom toho aké predbežné opatrenie môže súd nariadiť. Je možné nariadiť aj iné predbežné

opatrenia ak jeho obsahu bude zodpovedať potreba predbežnej úpravy. Predbežné opatrenie môže spočívať v povinnosti niečo vykonať, niečoho sa zdržať, niečo strpieť. Pokiaľ z osobitného zákona nevyplýva niečo iné, obsah predbežného opatrenia by v zásade nemal ukladať rovnakú povinnosť ako tie, ktoré prípadne vyplynú z rozhodnutia vo veci samej. Základným zmyslom predbežného opatrenia je ochrana toho, kto o jeho vydanie žiada, pričom musia byť rešpektované ústavné pravidlá ochrany aj toho voči komu predbežne opatrenie smeruje, avšak ochrana toho voči ktorému predbežné opatrenie smeruje nemôže dosiahnuť takej miery, aby prakticky znemožňovala ochranu práv a záujmov druhej strany. Požiadavky na nariadenie predbežného opatrenia teda musia mať základný podklad základných práv a slobôd, rozhodnutie nemôže byť prejavom svojvôle. Potrebu naliehavej dočasnej úpravy pomerov účastníkov podľa § 76 ods. 1 písm. e/ O. s. p. nemožno odvodzovať iba z obavy navrhovateľa, že prípadnou dispozíciou odporkyne s finančnými prostriedkami dôjde k narušeniu jeho vzťahu medzi deťmi.

V konaní neboli preukázané podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia, odvolací súd preto potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 219 O. s. p. ako správne.»

Ústavný súd nezistil, že by účinky výkonu odvolacej právomoci krajského súdu boli nezlučiteľné so zásadou spravodlivého procesu a základným právom účastníka konania na súdnu ochranu. Postup krajského súdu bol v súlade s procesnými pravidlami odvolacieho konania a nevykazuje známky svojvôle či arbitrárnosti a ani aplikácia príslušných ustanovení nie je popretím ich zmyslu a podstaty. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožnil, nemôže viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor vlastným právnym názorom aj preto, že ústavný súd nie je ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

K námietke sťažovateľa týkajúcej sa formulácie prvej vety odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu: „*Súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal....*“ ústavný súd poznamenáva, že hoci je táto formulácia nepresná a zavádzajúca, na rozhodnutie ako také nemá žiadny právny ani faktický dosah. Zmenu formulácie, ak by

to sťažovateľ navrhol, bolo možné dosiahnuť aj návrhom na vydanie opravného uznesenia v zmysle ustanovenia § 164 Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ túto zákonnú možnosť nevyužil.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2013